

Semra YILMAZ ÇILDAM*-Alpaslan ALİAĞAOĞLU**

Sağlık Fonksiyonu Açısından Edremit Şehri

Health Care Function in the City of Edremit

ÖZET

Şehirler çok fonksiyonlu yerleşmelerdir. Sağlık hizmetleri şehirlerdeki merkezi fonksiyonlardandır. Bu konuda verilen hizmetlerin doğası çeşitli nedenlerle değişmektedir. Yerleşmelerin ülke yerleşme sistemindeki konumu, yönetsel konum sunulan hizmetleri etkilemektedir. Bu değişimin nedenlerinden biri de turizm faaliyetleridir. Çalışmanın amacı önemli şehrsel fonksiyonlardan biri olan sağlık fonksiyonunun genel özellikleri yanında özellikle turizmin gelişmiş olduğu bir yerleşmede farklılığını ortaya koymaktır. Edremit'te sağlık hizmetleri çeşitli kurumlar tarafından verilmektedir. Bunlar arasında özel hastane de vardır. Edremit Devlet Hastanesi şehrin hasta yükünü taşıyan hastanedir. Edremit, Körfez Bölgesi'nde yatak kapasitesi en fazla olan yerleşmedir. Şehir ve çevresinde turizmin gelişmiş olması, genel poliklinik sayısını artırdığı gibi, hastaların coğrafi kökenini ve hastalık nedenlerini de etkilemiştir. Özel yataklı hastanenin varlığı, diş poliklinik sayısının çokluğu da turizm ile ilgilidir.

Anahtar Kelimeler: Şehir, Edremit, Fonksiyon, Sağlık, Turizm.

ABSTRACT

Cities are settlements with multiple functions. Healthcare services is one of the central functions of a city. The nature of the services provided may change due to several reasons. Position of settlements in a country affects the services offered. One of the reasons for this change is tourism activities. The objective of this study was to determine general features of the healthcare function, one of the most important urban functions, as well as determining the differences in healthcare in a settlement with especially developed tourism activities. Healthcare services in Edremit are provided by various institutions. There is a private hospital among these institutions. Edremit State Hospital is the hospital that carries the city's main patient load. Edremit is the settlement with the highest hospital bed capacity in the Gulf region. The developed tourism activities in the city have not only increased the number of general out patient clinics but also the geographical origin of patients as well as causes of the diseases. The presence of a private hospital and the existence of the large number of dental clinics are also related to tourism.

Keywords: City, Edremit, Function, Health, Tourism.

Giriş

Sosyal sistem olan şehirler işlevler, bütünüdürler (Keleş, 1976: 28). Bu işlevleri ulaşım, ticaret, sağlık, sanayi, kültür ve hizmetler şeklinde sıralamak mümkündür. Bu

* Yazar/Author Dr. Hüma Hatun Mesleki ve Teknik Anadolu Lisesi. semrayc@gmail.com

** Yazışılan Yazar/Correspondence Author Prof. Dr., Balıkesir Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Coğrafya Bölümü. alpaslan38ster@gmail.com

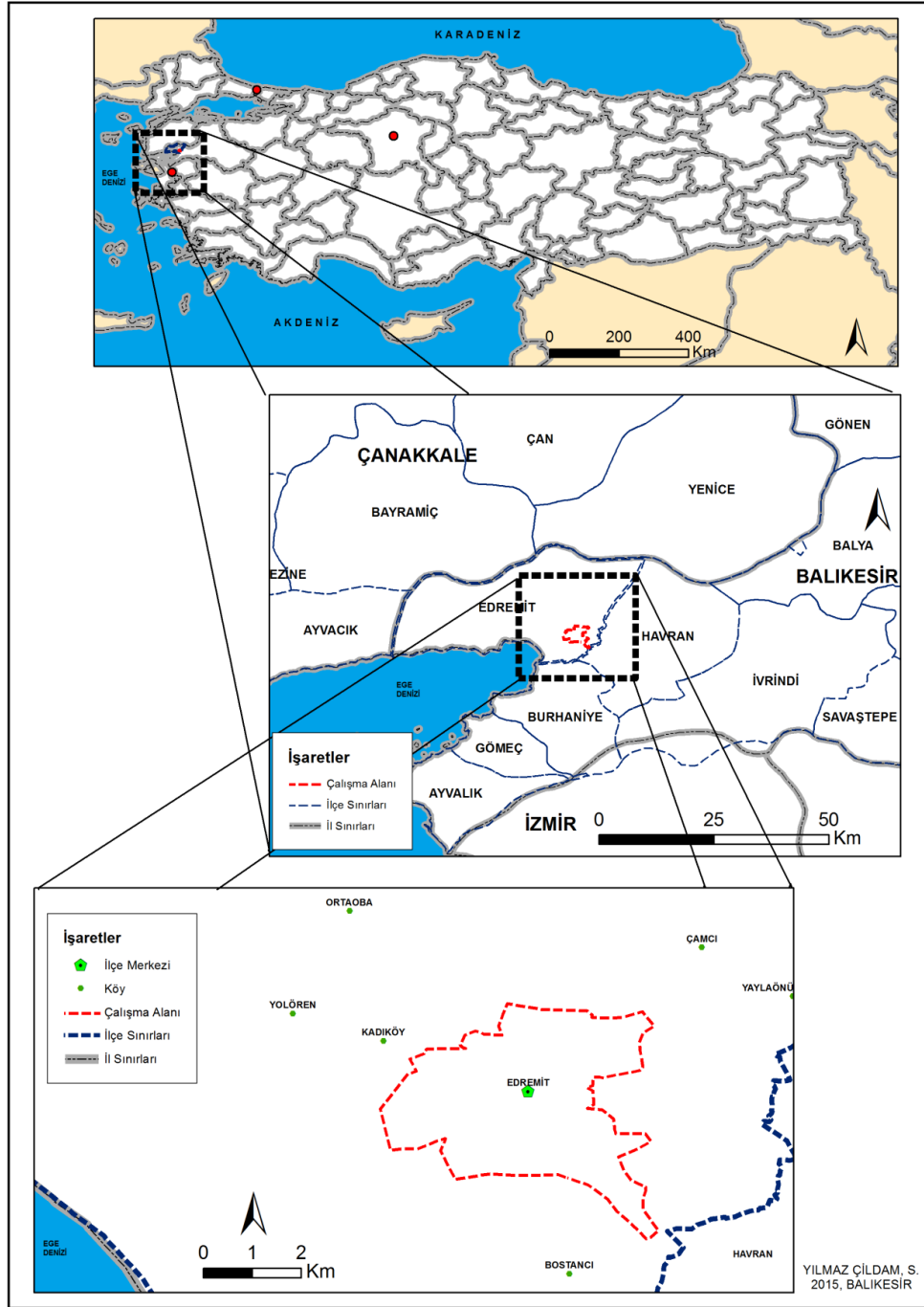
çalışmada Edremit şehrinde sağlık işlevi ele alınmaktadır. Konu şehir coğrafyası çalışmalarında ülkemizde sıklıkla kullanılan fonksiyonel bakış açısıyla incelenmektedir. Kuşkusuz şehrsel işlevler birbirlerinden bağımsız olarak gelişmezler. Bu bağlamda çalışmanın problemi, sağlık işlevinin, genel özellikleri yanında, Edremit'te turizm işlevinin ön plana çıkmasıyla hangi yönlerde farklılaştığını ortaya koymaktır.

Edremit Şehri genel hizmetlerin hâkim olduğu bir hizmet şehridir. Çalışma alanı ülke yerleşme sisteminde, Balıkesir Şehri gibi alt bölge merkezidir. Edremit'te deniz-kum-güneş turizmi gelişmiş durumdadır. Eko turizmin de geliştiği Edremit ilçesinin en önemli zenginliklerinden biri de termal kaynaklardır. Güre Beldesindeki Güre Termal Turistik Tesisleri, turizm merkezi ilan edilmiştir. Şahinderesi Kanyonu şehrin oksijen deposudur. Şehirdeki bu kanyon ve termal tesis sağlık turizmi açısından önemli bir potansiyel oluşturmaktadır. Şehirde çeşitli fonksiyonların gelişimi, alt bölge merkezi oluşu ve özellikle üst düzey sağlık hizmetlerinin sunumu turizm faaliyetlerinden etkilenmiştir. Çalışmanın önemi turizm faaliyetlerinin, sağlık hizmetlerinin sunumunda etkisini ortaya koymasından kaynaklanmaktadır.

Makale kısa bir giriş kısmından sonra, üç bölüm halinde ele alınmaktadır. Birinci bölüm kavramsal çerçeveye ilgilidir. Bu kısımda şehir, şehir coğrafyası, fonksiyon, şehrsel fonksiyon gibi çalışmanın arka planını oluşturan kavramlar ele alınmaktadır. İkinci bölümde, çalışmada uygulanan yöntem, çalışma sırasında karşılaşılan güçlükler veya sınırlılıklar konusunda bilgi verilmektedir. Üçüncü bölümde, çalışma alanı fonksiyonel bakış açısıyla analiz edilmektedir. Çalışma sonuç ve öneriler ile son bulmaktadır. Bu bölümde çalışmanın sorunu kısa bir biçimde tekrar edildikten sonra, elde edilen sonuçlar özetlenmektedir.

Çalışma alanı, Edremit'in Belediye sınırları içerisinde yer alan 15 merkez mahallesini kapsamaktadır. Edremit Şehri, Ege Bölgesi'nde, Edremit Körfezi ile Kaz Dağı arasındaki sahaya yerleşmiş olup 39°35' kuzey paraleli, 27°2' doğu meridyenlerinin üzerindedir.

Batıda Ege Denizi, Ayvacık ve Ezine ilçesi; kuzeyde Bayramiç ve Yenice ilçeleri; doğuda Havran ilçesi; güneyde Burhaniye ilçesi ile çevrilidir (*Şekil 1*).

Şekil 1. Çalışma Alanının Lokasyonu.

1- Kavramsal Çerçeve

Şehirler insanoğlunun en son mekânsal eseridir. Birçok bakımdan onlara benzerler (Aliağaoğlu, 2007: 7). Şehirler insan topluluklarının yaşam süreçlerini tamamladıkları yerleşmelerdir. Birey için konut gereksinimse toplum için şehirde aynıdır (Ergen, 1981: 1). Şehir çevresindeki bölgelerin ürünüdür ve çevresini etkiler. Ekonomik ve toplumsal ihtiyaçlara cevap verir (Duru-Alkan, 2002). Başka bir tanımlamaya göre şehir, "dar veya geniş bir nüfus bölgesi dâhilinde çeşitli faaliyet ve hizmetleri kendisinde toplamış ve tesir bölgesiyle ekonomik, sosyal ve idari bağlamdan bir bütün oluşturan, onunla birlikte yaşayan ve gelişen, ayrıca onun çeşitli ihtiyaçlarını karşılayan ve mekânda çevresiyle birlik oluşturan bir yerleşmedir" (Göney, 1984: 13). Yerleşme tarihinde ilk kent olarak kabul edilen Çatalhöyük'ten bugüne kadar şehirler kırsal kesime göre daima daha iyi yaşama koşulları sunan, ticaretin geliştiği ve altyapı olanaklarının daha fazla olduğu çekim merkezleri olmuşlardır (Yiğitbaşıoğlu, 1998: 13-29). Şehir, civar yerleşmelerin ekonomik faaliyetlerini denetleyen, ona göre uzmanlaşan, üretimi gerçekleştiren ve bunun sonucunda toplumsal ve idari yönden de çevresi üzerinde denetimci bir görev üstlenen yerleşme birimidir (Ortaylı, 1979: 194-195).

Coğrafyacılar şehri, onun kuruluşunu ve gelişimini sağlayan coğrafi özellikleri ile insanın mekânla etkileşiminden ortaya çıkan beşeri ve ekonomik faaliyetlerine göre analiz ederek genel bir sonuca ulaşır. Şehir; "Belirlenmiş bir miktarın üzerinde nüfusa sahip, farklı amaç ve statüde bireylerin bir arada yaşamak zorunda olduğu, faal nüfusun büyük kısmının tarım dışı faaliyetlere yöneldiği, dolayısıyla çeşitli fonksiyonların ve farklı görünümünün ortaya çıktığı, farklı kural ve kurumlara sahip, çevresiyle etkileşim halinde ve çevresine çeşitli mal ve hizmetler sunan merkezi yerleşme"dir (Aliağaoğlu, 2004: 12). Bir şehrin coğrafi yönden incelenmesi aslında kültürel peyzajın yorumlanmasıdır. Başka bir ifadeyle mekânın insan tarafından şekillendirilmiş bir ünitesi olan şehrin coğrafi yönden incelenmesi insanın kendi kültürel yapısının incelenmesidir (Uzuneminoğlu, 1992).

Şehirler çok fonksiyonlu yerleşmelerdir. Fonksiyon Türkçe sözlükte "iş, işlev, görev" olarak tanımlanmaktadır (Türk Dil Kurumu, [TDK], 2011: 886). Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğünde, işlev, "bir nesnenin ya da bir kimsenin gördüğü iş, kendisinden beklenen eylem" olarak tanımlanmaktadır (Türkiye Bilimler Akademisi, [TÜBA], 2011: 68). Coğrafyada kavram ilk kez 1891 yılında Ratzel tarafından kullanılmıştır. Şehir insana benzetilmiş; nasıl her insanın bir mesleği veya görevi varsa, şehirlerin de bir görevi veya var oluş nedeni vardır şeklinde düşünülmüştür (Garnier-Chabot, 1967: 10). Şehirselle fonksiyon "Bir yerleşmenin ortaya çıkışını, gelişmesini ve büyümesini sağlayan faaliyetler" olarak tanımlanmaktadır (Tümertekin 1973'den Aktaran: Doğanay 1983: 38). Başka bir tanıma göre şehrin varlığını ve gelişimini mümkün kılan, hayatiyeti için gerekli kaynakları sağlayan faaliyetlerdir (Tümertekin, 1973: 4-5).

Şehir coğrafyasında farklı akımlar etkili olmuştur. Bunları erken ve modern akımlar şeklinde iki gruba ayırmak mümkündür. Erken yaklaşımlar; morfolojik akım, fonksiyonel akım, kuruluş gelişme akımı ve kültürel-genetik akım şeklinde dört grup halinde incelemek mümkündür (Aliağaoğlu-Uğur, 2012: 8). Pozitivist yaklaşım, davranışsal yaklaşım, hümanistik yaklaşım ve yapısalcı yaklaşım modern

yaklaşımlardır. Ancak ülkemizde daha çok fonksiyonel yaklaşım kullanılarak çalışmalar yapılmıştır. İlk kez 1933 yılında Güney Almanya’da merkezi yerler ile ilgili çalışmasıyla Christaller ve 1943 yılında Amerika Birleşik Devletlerinde şehirlerin fonksiyonel sınıflandırılmasıyla ilgili çalışmasıyla Harris, fonksiyonel çalışmalara öncülük etmişlerdir. Bu açıdan Türkiye’de Tolun Denker (1970), Tümertekin (1973), ve Doğanay (1983) ön plana çıkmaktadır¹. Fonksiyonel akımın iki yönü vardır. Bunlardan biri şehrin çevresi ile fonksiyonel etkileşimi, diğeri ise şehir içi fonksiyon alanlarının belirlenmesi ve bunların dağılımlarının nedenleriyle birlikte verilmesidir (Tolun Denker, 1976: 6).

2- Veri, Yöntem ve Sınırlılıklar

Türkiye İstatistik Kurumu’ndan Edremit şehrine ait demografik veriler alınmıştır. Balıkesir Kamu Hastaneler Birliği’nden Edremit Devlet Hastanesi’nin poliklinik birimlerine bir yılda gelen (2013) hastaların coğrafi kökeni ile hangi şehirlere sevk edildiklerine dair bilgiler alınmıştır. Sağlık Bakanlığı Yataklı Tedavi Kurumları İstatistik Yıllığı’ndan (2014) yararlanılmıştır.

Balıkesir Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, İlçe Sağlık Müdürlüğü ve Özel Körfez Hastanesi’nden Edremit şehrinde yatak sayısı ve personel durumu ve Edremit’teki diğer sağlık kurumlarının personel sayısı, Edremit Belediyesi imar planı raporlarından şehirdeki sağlık kurumlarının kapladığı alan, alanların oranları elde edilmiştir. Bazen veriler, saha çalışmaları sonucu elde edilmiştir.

Edremit Belediyesinden “Netcad” ortamında alınan plan örnekleri “GIS” ortamına aktarılmıştır. Koordinat bilgisi olmadan üretilen veriler “GIS” ortamında koordinatlı hale getirilmiştir. Şehir coğrafyası çalışmalarında temel harita niteliği taşıyan “Edremit Şehir İçi Arazi Kullanım Haritası” “Netcad” ortamında “GIS” ortamına aktararak elde edilmiştir. CBS (Geographical Information Systems: GIS) kullanılarak oluşturulacak haritalarla yapılan şehir etüdü güçlendirilmiştir.

Çalışmanın veri toplama aşamasında önemli ölçüde zorluklar yaşanmıştır. Şehir belediyesinden alınan plan örneklerinin güncel olmaması bunlardan biridir. Sorun, çalışma alanındaki arazi gezileri ve mevcut imar planının güncelleştirilmesi ile çözülmüştür. Bütün verilerin “Netcad” ortamında saklanması, bunların CBS ortamına aktarılırken problemler yaşanmasına neden olmuştur. Karşılaşılan bir başka güçlük ise, ülkemizde şehir ölçeğinde veri bulma güçlüğüdür. Problem, Türkiye İstatistik Kurumu’na (TÜİK) başvurularak kısmen çözülmüştür.

Edremit tarihi ile ilgili yapılmış çalışmalar sınırlı sayıdadır. Genelde Karesi Sancağı ile ilgili yazılan eserler arasından Edremit’e dair bilgiler bulunmaya çalışılmıştır. Edremit şehrinin doğum ve ölüm oranlarıyla ilgili çok sağlıklı veriler mevcut olmadığı için eldeki bilgiler ışığında yol alınmıştır. 2011 yılından sonra aile hekimliği sistemine

¹ Bu konuda ayrıca bakınız; Tolun Denker (1970), Tümertekin (1973), Tolun Denker (1976), Doğanay (1983), Kitapçioğlu (1993), Yazıcı (1995), Bekdemir (2000), Doğanay (2001), Yıldız (2001), Alaeddinoğlu (2003), Uğur (2003), Aliağaoğlu (2004), Bekdemir ve Kadioğlu (2004), Boyraz (2004), Gülyazı (2004), Şahinalp (2005), Alaeddinoğlu vd. (2007), Şahinalp vd. (2009), Tuncer ve Tapur (2012), Temurçin ve Aldırmaz (2013).

geçildikten sonra ikametgâh yerine göre, doğum ve ölüm olayları kayıt altına alınmıştır. Dolayısıyla Burhaniye’de oturan biri, Edremit’teki aile hekimine başvurup muayene olabilmektedir. Bu da istatistikî verilerin farklı bir usulle kayıt altına alınmasına neden olmuştur. Bu nedenle mahalle bazında sağlık verilerine ulaşılamamıştır.

Bu çalışma bir alan araştırması niteliği taşımaktadır. Bu çalışmada coğrafyacılar için en önemli yöntemlerden biri olan gezi-gözlem yöntemi sıkça kullanılmıştır. Bu yolla çalışılacak alanın havası, kokusu, dokusu hakkında bilgiler elde edilmiştir. Gözlemler sonucunda çekilen fotoğraflarla da çalışma güçlü kılınmıştır. Bunlara ek olarak resmi kurumlardan alınıp sınıflandırılan veriler ile cümlelerle ifade edilen, bilgiler sebep-sonuç ilişkisi içerisinde, grafiklere, şablonlara ve dağılım haritalarına dönüştürülmüştür. Şehirdeki kurum amirleri ve şehri iyi tanıyan kişilerle “Görüşme Yöntemi” de sıkça kullanılmıştır.

3- Edremit Şehrinde Sağlık Fonksiyonu

Sosyo-ekonomik gelişmişliğin niteliğini açıklayan göstergelerin başında sağlık göstergeleri gelmektedir. Sağlık hizmetleri illerde kamu hastaneler birliği, halk sağlığı birimi ve il sağlık müdürlükleri bünyesinde toplanmıştır. Kamu hastaneler birliği ilçe düzeyinde devlet hastaneleri; halk sağlığı birimi, birinci basamak ana sağlık merkezleri ve il sağlık müdürlüğü ise ilçe sağlık müdürlüğü şeklinde temsil edilmektedir.

Nüfusu 30.000-50.000 arasında olan yerlerde sağlık merkezleri; 50.000’den fazla olan yerlerde ise hastaneler kurulmaktadır (Balıkesir İli Çevre Durum Raporu, [BİÇDR], 2000: 212). 2014 yılı itibarıyla Edremit’in nüfusu 140.161 kadardır. Dolayısıyla Edremit’te sağlık hizmetleri ana sağlık merkezleri (ASM) ve hastaneler ölçeğinde verilmektedir.

Cumhuriyet kurulmadan önce de şehirde sağlık kurumlarının mevcut olduğu görülmektedir. Hastane yapımı konusunda ilk teşebbüs 1856 yılında olmuştur. Edremit’te ilk hastanenin yeri Rumların yoğun bulunduğu Camivasat Mahallesi’nin Gazi Caddesi üzerinde, şimdiki astsubay lojmanlarının olduğu yerdir. 1887 yılında Edremit’te beş hekimle üç eczanenin olduğu yazılmaktadır. Mevcut doktorlar Rum ya da Ermeni’dir, Türk doktor yoktur. 1908 yılında Edremit’e ilk Türk doktorlar getirilmiştir (Atamer, 1990: 11).

1922 yılında Edremit’te Türk Askeri Hastanesi kurulmuştur. Edremit’te Sıtma ile Mücadele Teşkilatı ilk defa Bursa’ya bağlı olarak 1935 yılında kuruldu. Çayıçi Caddesi’nde Sıtma Savaş Dispanseri açıldı. Etki alanı Edremit, Burhaniye, Havran idi (Atamer, 1990: 32). 1939 yılında Edremit’te 4 doktor, 3 eczacı, 2 dişçi, 1 baytar, 2 sağlık memuru, 2 sıtma mücadele memuru, 5 ebe, 3 hemşire, 4 sağlık koruyucusu ve 3 diplomalı sünnetçi sağlık hizmeti vermektedir (Yetkin, 1939: 90). 1948 yılında Edremit Verem Hastanesi kurulmuştur (Atamer, 1990: 11).

1950’li yıllar Türkiye’de şehirleşmenin başladığı ve nüfusun arttığı yıllardır. Aynı süreci yaşayan Edremit’te de nüfusun artmasıyla yetersiz gelen mevcut sağlık hizmetleri nedeniyle 1953 yılında devlet hastanesi açılmıştır.

1970’de şehirde İşçi Sigortaları Hastanesi 50 yatak kapasite ile hizmet vermeye başlamıştır (Atamer, 1990: 22).

1990 yılında Edremit’te 64 hekim, 15 diş hekimi, 25 eczane ve 1 veteriner Edremitlilere hizmet vermiştir. Çanakkale Dispanseri, Gelibolu, Ezine, Ayvalık, Burhaniye Sağlık İstasyonları ile Gökçeada, Ayvacık, Havran anlaşmalı hekimlerin baktıkları hastalarla, diğer yerleşim bölümlerinde sağlık ocaklarında muayene edilen sigortalı işçilerin yataklı tedavileri Edremit Sosyal Sigortalar Hastanesi’nde yapılmıştır. Hastanede 1 eczane, 2 eczacı, 24 hemşire, ebe, sağlık teknisyeni, 84 memur ile toplam 137 kişi görev yapmıştır (Atamer, 1990).

1999 yılı itibariyle Edremit şehrinde yataklı hastane olarak Edremit Devlet Hastanesi, SSK Hastanesi, Askeri Hastane ve Özel Körfez Hastanesi gibi sağlık kuruluşları bulunmaktadır. Bu sağlık kuruluşları 315 yatak, 125 doktor, 160 ebe-hemşire ve 197 diğer personelle hizmet vermektedir. Yatak sayısı bazında Edremit Devlet Hastanesi (120 adet) önde iken bunu Askeri Hastane (100 adet) takip etmektedir. Doktor, hemşire ve diğer personeller açısından da şehrin en kapsamlı sağlık kuruluşunun Edremit Devlet Hastanesi olduğu görülmektedir (*Tablo 1*).

Tablo 1- Edremit Şehrinde Yataklı Sağlık Kurumlarının Yatak Sayısı ve Personel Durumu (1999).

Kurum Adı	Yatak S.	Doktor –Diş Hekimi S.	Ebe-Hemşire Sağlık M. S.	Diğer Personel S.
Devlet Hastanesi	120	53	88	61
Özel Körfez Hastanesi	20	2	6	24
S.S.K Hastanesi	75	21	42	75
Askeri Hastane	100	15	24	37
Toplam	315	125	160	197

Özdemir’den Edremit Grup Sağlık Başkanlığı’nın 1999 yılına ait verilerinden (2001: 478) derlenmiştir.

2000 yılında Edremit’te 100 yataklı (Balıkesir İl Çevre Durum Raporu, 2000: 213) olan Edremit Devlet Hastanesi, 2009 yılında SSK Hastanesi ile birleşip ana bina ve ek bina olarak toplam 202 yataklı bir hastaneye dönüşmüştür. Ek bina ana binaya 3 km uzaklıktadır.

2014 yılında Edremit’te I. basamak sağlık kuruluşlarına bakıldığında kadro sayısı 280, poliklinik sayısı 22, muayene sayısı 713.924’tir. Şehirde hizmet veren üç ambulans bulunmaktadır (*Tablo 2*).

Tablo 2- Edremit Şehri I. Basamak Sağlık Kuruluşlarının İstatistikleri (2014).

Kapasiteler	Devlet Hastanesi	Özel Körfez Hastanesi	Toplam
Kadro Sayısı	202	78	280
Fiili Yatak Sayısı	202	78	280
Poliklinik Sayısı	10	11	22
Muayene Sayısı	578.923	135.001	713.924
Ambulans	2	1	3

Kaynak: Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğü, 2015.

2014 tarihinde Edremit şehrindeki 2 hastanede toplam 280 yatak, 118 doktor, 286 ebe-hemşire-sağlık memuru ve 163 diğer personel hizmet vermektedir. Edremit Devlet Hastanesi şehrin hasta yükünü taşıyan kuruluştur (*Tablo 3*). Özel Edremit Körfez Hastanesi, Körfez Bölgesi'nin tek özel hastanesidir. Ayrıca 1922 tarihinde kurulan Edremit Askeri Hastanesi'nde 6 doktor hizmet vermektedir. Yatak sayısı ise 30 adettir.

Tablo 3- Edremit Şehrinde Yataklı Sağlık Kurumlarının Yatak Sayısı ve Personel Durumu (2014).

Kurum Adı	Kuruluş Tarihi	Yatak Sayısı	Doktor Sayısı	Ebe-Hemşire Sağlık M. Sayısı	Diğer Personel Sayısı
Devlet Hastanesi	1953	202	76	243	128
Özel Körfez H.	2010	78	42	43	35
Toplam		280	118	286	163

Kaynak: İlçe Sağlık Müdürlüğü ve Özel Körfez Hastanesi, 2015.

Sağlık Ocakları, 5.000-10.000 (Ortalama 7.000) kişilik toplumun yaşadığı coğrafi bölgelerin sağlık hizmetlerinin, halk sağlığı bilim ışığı altında yürütüldüğü tıbbi ve sosyal kurumlardır (BİÇDR, 2003: 200). Sağlık ocaklarının etki alanı şehrin nüfusuyla sınırlıdır.

Edremit şehrindeki sağlık hizmetleri yataklı sağlık kurumları yanında 4'ü Edremit merkezde olmak üzere toplam 12 aile sağlık merkezi, 1 ağız ve diş sağlık merkezi, 1verem savaş dispanseri, 1 ana sağlığı eğitim ve aile planlaması uygulama merkezi, 1 özel diyaliz merkezi, 1 özel biyokimya laboratuvarı ve 1 özel ağız ve diş sağlığı polikliniği bulunmaktadır. Bu kurumlarda toplam; 39 doktor, 30 ebe-hemşire-sağlık memuru ve 23 diğer personel çalışmaktadır (*Tablo 4*).

Tablo 4- Edremit Şehrinde Yataksız Sağlık Kurumları ve Personel Durumu (2014).

Kurum Adı	Doktor	Ebe-Hemşire	D. Personel	Toplam
01 Nolu Aile Sağlığı Merkezi	5	5	0	10
02 Nolu Muzaffer Akpınar Asm	5	5	0	10
03 Nolu Aile Sağlığı Merkezi	5	3	2	8
12 Nolu Aile Sağlığı Merkezi	1	1	0	2
Ana Çocuk Sağlığı ve Aile Planlaması Merkezi Sağlığı ve A	0	5	0	5
Verem Savaş Dispanseri	2	0	2	4
Ali Fahri Akıllıoğlu Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	19	11	17	47
Özel Edremit Ağız ve Diş Sağlığı Polikliniği	2	-	2	4
Toplam	39	30	23	90

Kaynak: İlçe Sağlık Müdürlüğü, 2015.

Edremit diş hekimi sayısı bakımından önemli yerleşmedir. Nitekim Balıkesir ilinde diş hekimi sayısı açısından merkezden sonra (62) Edremit ikinci sırada (16) gelmektedir. Bunu Bandırma (14) ve Burhaniye (6) takip etmektedir (*Tablo 5*). Bu durum şehrin ağız sağlığına verdiği önemi gösterir. Bu durum daha çok gelir seviyesinin yüksekliği ile ilgilidir (*Tablo 5*). Turizmin gelişmiş olduğu bir yerleşmede eğitim ve gelir seviyesinin

yüksek olmasına şaşılmamalıdır. Nitekim turizm refahın başka bir alanda tüketilmesi olayıdır. Şehir poliklinik sayısının yüksekliği ile de (yaklaşık 103 bin) dikkat çekmektedir.

Tablo 5. Balıkesir İlinde İlçelere Göre Diş Hekimi, Hasta ve Poliklinik Sayısı (2014).

Kurum Adı	Diş Hekimi S.	Hasta S.	Poliklinik S.
Balıkesir Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	62	176839	242702
Bandırma Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	14	61077	94236
Edremit Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	16	71806	103708
Burhaniye Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	6	20946	32428
Ayvalık Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	4	13330	19337
Gönen Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	5	19168	23908
Dursunbey Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	5	8139	10207
Susurluk Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	3	9846	17477
Bigadiç Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	4	14630	20383
İvrindi Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	3	14144	16458
Sındırgı Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	2	8150	11125
Erdek Neyyire Sıtkı Ağız ve Diş Sağlığı M.	3	10783	15384
Manyas Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	1	5287	7981
Havran İlçe Ağız ve Diş Sağlığı Merkezi	2	9090	11997
Savaştepe İlçe Devlet H.	2	5180	6770
Toplam	132	448415	634089

Kaynak: Balıkesir Kamu Hastaneleri Birliği Genel Sekreterliği, 2015.

Edremit hastane yatak kapasitesi ve doktor sayısı açısından il merkezi ve Bandırma'dan sonra üçüncü sırada gelmektedir. Ancak Edremit, Körfez Bölgesi'nde yatak kapasitesi en fazla (202 adet) olan yerleşmedir. Ona en yakın sayıya sahip Burhaniye bile Edremit'in yaklaşık yarısı kadar (102 adet) yatak kapasitesine sahiptir. Doktor sayısı ölçeğinde bakıldığında Körfez Bölgesi'nde bulunan Ayvalık, Burhaniye, Gömeç ve Havrandaki doktor sayıları toplandığında ancak Edremit'teki toplam doktor sayısına (80) denk gelmektedir (*Tablo 6*). Yine tablodan Balıkesir il merkez dışında en fazla ameliyatın Edremit Devlet Hastanesi'nde yapıldığı görülmektedir. Bu durum Edremit'in Körfez Bölgesi için önemini ortaya koymaktadır (*Tablo 6*). Dolayısıyla sağlık donanım üstünlüğü nedeni ile de Edremit, Körfez Bölgesi'ni etki alanı içine almıştır

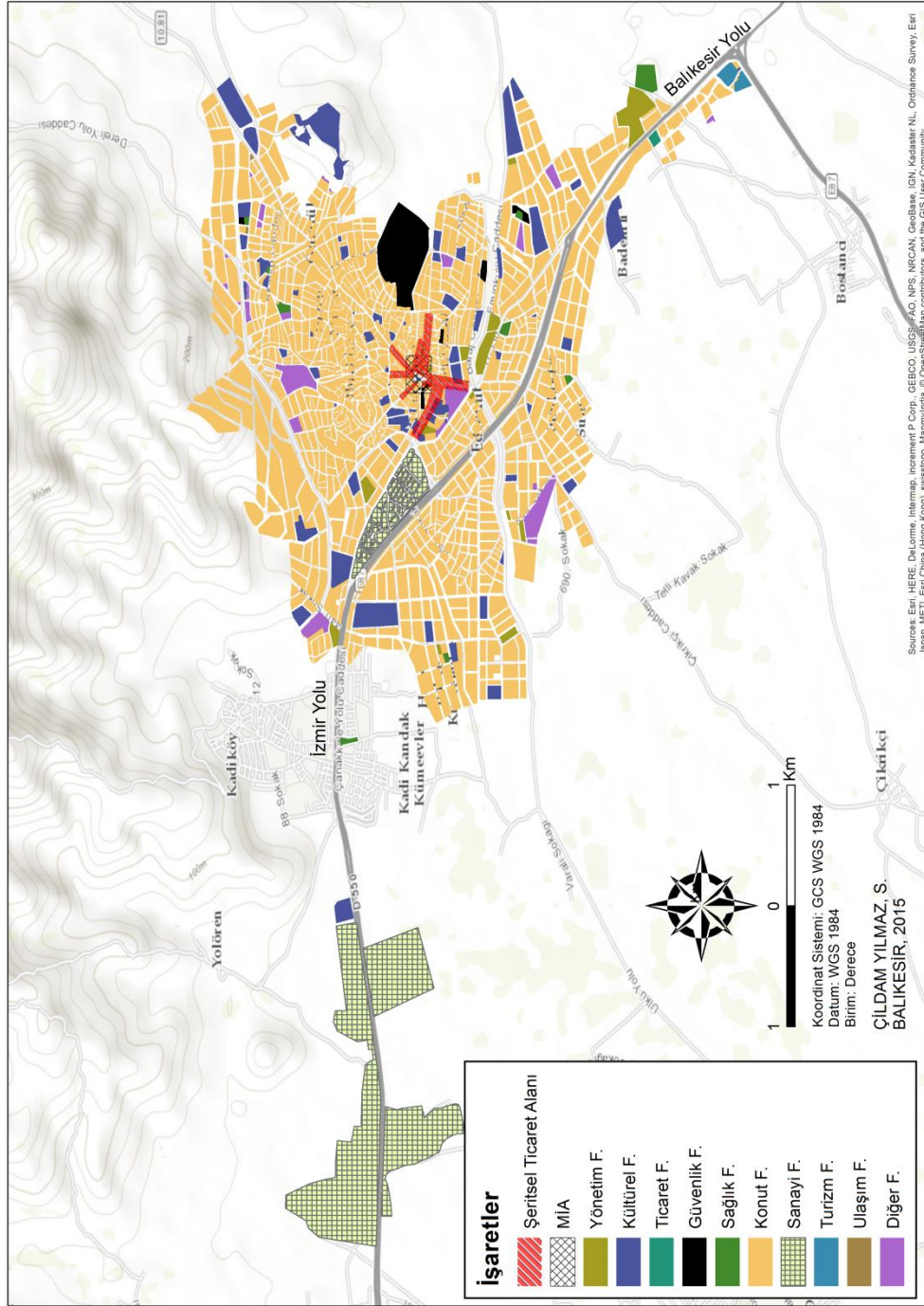
Tablo 6. Balıkesir İlinde İlçelere Göre Yatak Sayısı, Muayene ve Hekim Sayısı (2014).

Yoğun Bakım Yatağı	Ort. Kalış G.	Doğum S.	Ameliyat S.	Yatan Hasta S.	Acil M.S	Muayene S.	Doktor S.		Yatak S.	Kurum Adı	
							Tabip	Uzman			
Y.doğa											
Çocu											
Erişkin											
30	15	36	4.Haz	4.164	11.747	34.739	248.917	13	131	510	B.Atatürk H.
-	-	63	6.Haz	-	14.390	30.857	187.353	20	130	510	B.Devlet H.
10	80	41	7.Oca	-	-	6.519	26.328	1	15	161	B. Göğüs Hast.
10	-	35	4.Ağu	1275	6227	20.348	147.567	14	67	350	Bandırma
4	-	16	3.Nis	1360	7359	16.956	145.492	15	65	202	Edremit Devlet
4	-	12	4.Oca	305	759	6.835	83.928	8	23	115	Burhaniye
-	-	4	4.Oca	631	1179	4.465	76.505	11	27	102	Ayvalık Devlet
4	-	8	4.Oca	420	1379	6.186	71.824	10	26	97	Gönen Devlet
-	-	6	5.Şub	14	103	1.630	34.167	4	7	50	Dursunbey
4	-	8	3.Ağu	-	174	1.748	100.251	4	9	40	Susurluk Devlet
-	-	4	4.Mar	-	356	1.451	70.957	3	11	34	Bigadiç Devlet
-	-	-	7.Şub	-	27	1.574	29.014	2	3	36	İvrindi Devlet
-	-	-	3.Eyl	1	94	1.496	50.764	5	3	36	Sındırgı Devlet
-	-	-	2.Mar	116	177	4.209	48.552	4	5	35	Erdek Devlet H.
-	-	-	3.Oca	1	4	696	29.568	2	2	25	Manyas Devlet
-	-	-	4.Oca	-	1	1.017	34.981	7	5	25	Havran Devlet
-	-	-	11.Mar	-	-	587	46.525	2	3	25	Savaştepe
52	15	198	4.Tem	8287	43.975	141313	1432693	125	532	2353	Toplam

Kaynak: Balıkesir Kamu Hastaneler Birliği, 2015.

Özel muayenelerin hastanelerin yükünü azaltması açısından önemleri büyüktür. Edremit'te 12 tane özel muayene mevcuttur. Bunlar daha çok şehir merkezinde MİA sınırları içinde ve Azerbaycan Bulvarı üzerinde toplanmışlardır. Yer seçimlerinde erişilebilirliğin temel faktör olduğu görülmektedir.

Edremit şehrinde sağlık fonksiyonu için ayrılmış belirli bir saha yoktur. Edremit'te sağlık hizmetleri dağınık olarak yer seçmişlerdir (*Şekil 2*). Şehirdeki yataklı sağlık kurumlarının dağılımına bakıldığında Özel Edremit Körfez Hastanesi Akçay yolu üzerinde bulunmaktadır. Balıkesir-Edremit Karayolu üzerinde Edremit Devlet Hastanesi yer almaktadır (*Foto 1a,b,c*). Devlet hastanesinin ek binası ise İstasyon Caddesi üzerindedir. Edremit Askeri Hastanesi'nin ise Turhanbey Mahallesi'nde olduğu görülmektedir. Hastanelerin karayolu güzergâhları üzerinde olması hasta nakli, erişilebilirlik vb. faktörler nedeniyle önemlidir. Ali Fahri Akıllıoğlu Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi şehrin kuzeyinde (*Şekil 2*) Dereboyu Caddesi üzerinde yer almaktadır.

Şekil 2. Edremit'te Şehirsal Fonksiyon Alanları.

1a.

1b.

1c.

Fotoğraf 1a,b,c: Balıkesir-Edremit Karayolu üzerinde bulunan Edremit Devlet Hastanesi'nden görünümler.

Şehirde daha küçük kapsamlı sağlık kuruluşları da vardır. Bunlardan Edremit şehrindeki aile sağlığı merkezleri farklı mahallelerde bulunmaktadır. 01 No'lu Aile Sağlığı Merkezi Tuzcumurat; 02 No'lu Muzaffer Akpınar Aile Sağlığı Merkezi Camivasat; 03 No'lu Ayşe Akpınar Aile Sağlığı Merkezi Hekimzade; 12 No'lu Aile Sağlığı Merkezi, Hamidiye mahallelerinde hizmet vermektedirler.

Sağlık sektörünün önemli bir bölümünü oluşturan eczaneler topluma sağlık hizmeti veren ticari işletmeler arasındadır. Eczanelerin coğrafi dağılımını etkileyen çok sayıda faktör vardır. Bunları; hastane yatak sayısı, nüfus miktarı, doktor sayısı, gelir seviyesi veya satın alma gücü ve erişe bilirlilik şeklinde sıralama mümkündür. Çalışma alanında eczanelerin dağılımında daha çok erişe bilirlilik ve hastanelere yakınlık temel belirleyicilerdir (Aliağaoğlu-Uğur, 2013: 197). Edremit'te 30 eczane bulunmaktadır. Bunların çoğunluğu Kurşunlu, Hürriyet, Zübeyde Hanım, Gazi caddeleri ile Menderes Bulvarı üzerinde yer seçmişlerdir. Eczanelerin dağılımında MİA'ya ve hastanelere yakınlık temel faktör olmuştur.

Edremit şehrinde bulunan Edremit Devlet Hastanesi geniş bir kitleye hizmet vermektedir. Uzman başına düşen poliklinik sayısının çokluğu (41,5) bunu göstermektedir. Özel Körfez hastanesinde bu değer yaklaşık 12 kadardır (Tablo 7). Nitekim uzman hekimlerin iki günü poliklinik, diğer günleri vizite, ameliyat vs. ile geçirdikleri düşünülürse bu sayısının daha yüksek olacağı anlaşılabacaktır. İlk bakışta turizmin gelişmiş olduğu bir alanda özel poliklinik sayısının daha fazla olması beklenirdi. Ancak şehrin alt bölge merkezi oluşu, yani etki sahasına da hizmet etmesi bu durumu etkilemiş olmalıdır.

Tablo 7. Edremit Şehrinde Yataklı Tedavi Kurumlarında Doktor Başına Düşen Hasta Sayısının Dağılımı (2014).

Hastane	Uzman Sayısı	Pratisyen Sayısı	Yıllık Poliklinik Sayısı	Uzman Hekim Başına Düşen Günlük Poliklinik Sayısı
Devlet Hastanesi	63	13	690.835	41.5
Özel Körfez H.	35	7	121.908	11.89

Kaynak: Sağlık Bakanlığı Yataklı Tedavi Kurumları İstatistik Yıllığı (2014)'den ve Özel Körfez Hastanesinin verilerinden derlenmiştir.

Edremit'in sağlık hizmetlerini yakın çevresiyle kıyaslandığında; ülkemizde hekim başına ortalama 525,6 nüfus düşerken, il genelinde bu değer 760,2 kişi kadardır. Edremit'te ise doktor başına düşen nüfus miktarı 1130'dur. Bu durum turizm şehirleşmesine bağlı yaz nüfusunun artışı ile ilgili olmalıdır. Çanakkale'nin sağlık hizmetleri bakımından (340 kişi) daha iyi durumda olduğu görülmektedir (Tablo 8).

Sağlık hizmetlerinde kaliteyi ölçen faktörlerden biri de uzman hekim başına düşen yatan hasta sayısıdır. 2014 yılı itibariyle Balıkesir'de uzman hekim sayısı 850'dir (Sağlık İstatistikleri Yıllığı, 2014: 163). İl geneli için uzman hekim başına düşen yatan hasta sayısı 193 olarak bulunmuştur. Edremit'te ise bu değer 160'dir. Türkiye için hekim başına düşen hasta sayısının 947 kişi olması, Edremit şehrinin bu yönüyle olumlu bir

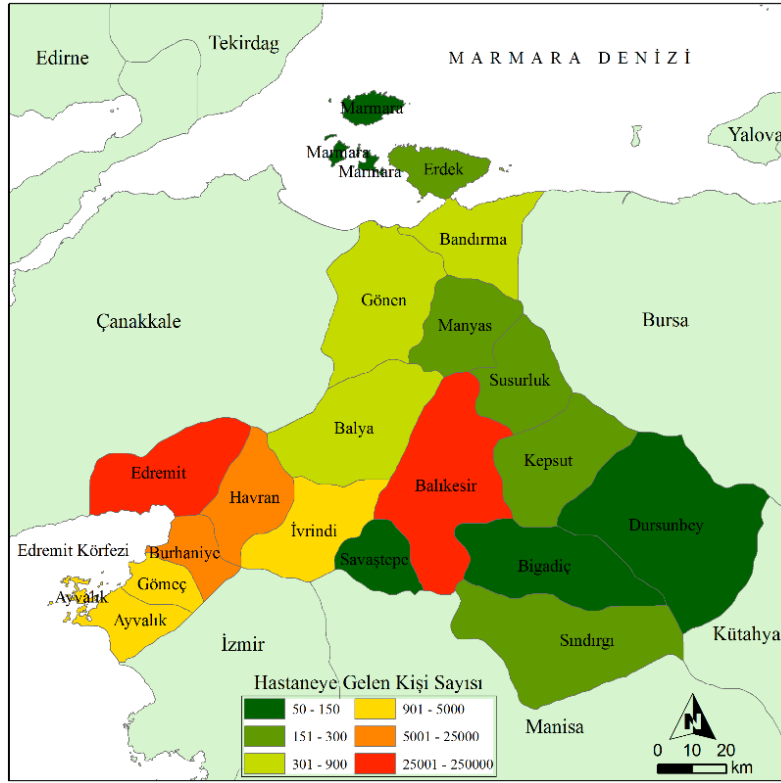
özelliğe sahip olduğunu gösterir. Fakat TR22 bölgesi içinde yer alan komşu Çanakkale'ye göre rakam iç açıcı değildir (*Tablo 8*).

Tablo 8. Edremit ve Çevresindeki İllerde Hekim Başına Düşen Nüfus Miktarı.

	Doktor Sayısı	Toplam Nüfus	Doktor Başına Düşen Nüfus Miktarı	Uzman Hekim Başına Düşen Yatan Hasta Sayısı
Türkiye	135.616	71.286.182	525.6	947
Balıkesir	1.564	1.189.057	760.2	193
Edremit	124	140.161	1130	160
Çanakkale	873	297.086	340	136

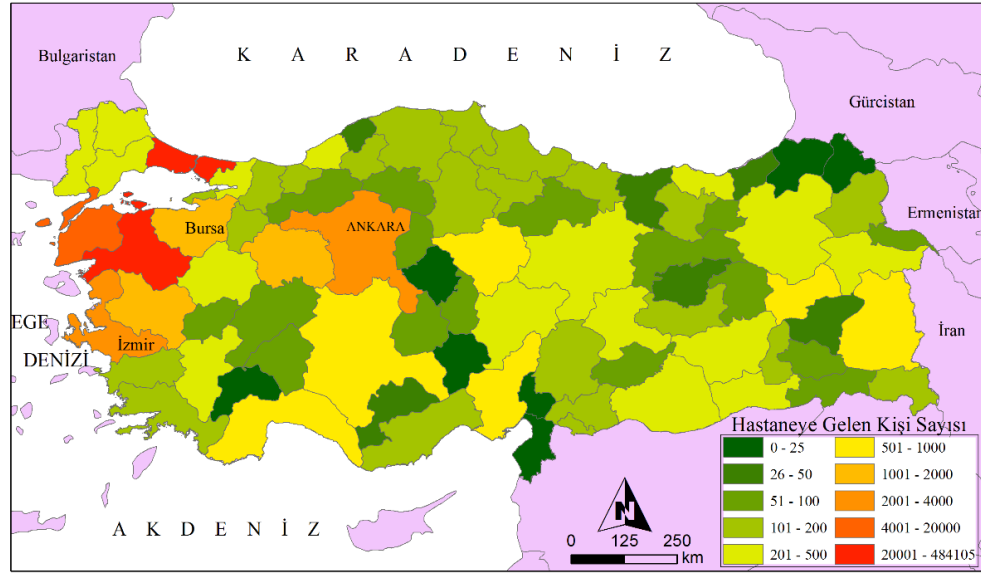
Kaynak: Sağlık İstatistikleri Yıllığı (2014: 135-164) verilerinden ve Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğü'nden alınan verilerden derlenmiştir.

Edremit şehrinde hastanelere giriş yapan hastaların coğrafi kökeninde farklılaşma daha çok turizmin gelişmiş olmasıyla ilgilidir. Konu ilçe ve ülke bazında ele alınabilir. Balıkesir iline dâhil ilçeler (*Şekil 3*) dikkate alındığında yapılan poliklinik sayısında öncelikle Edremit şehrinin ön plana çıkması beklenir (277.264 kişi). İkinci sırada Balıkesir şehri (196.965 kişi) gelmektedir. İl merkezinden ilçeye olan bu akışın nedeni, nüfusun fazlalığı ve gelir seviyesinin yüksek oluşudur. Yaz aylarını Edremit'te geçirmek Balıkesirliler için gelenek halini almıştır. Diğer ilçeler arasında Havran (24.611 kişi) ve Burhaniye (20.614 kişi) ön plana çıkmaktadır. Bu durum mesafenin bozucu etkisi veya coğrafi yakınlıkla ilgilidir. Şehir yakın çevresinden, başka ilçe merkezlerinden nüfusu da çekmektedir. Nitekim Yenice (5.978 kişi), Ayvacık (4.794 kişi), Çanakkale ilinin ilçeleridir. Ayvalık (4.323 kişi), Gömeç (2.905 kişi) ve İvrindi (2.319 kişi) iki binden fazla poliklinik hizmeti verilen yerleşmelerdir. Bu durum araya giren fırsatlar yani Ayvalık'ta da turizmin gelişmiş olması ile ilgili olduğu kadar nüfusun azlığı ile de ilgilidir. Diğer yerleşmelerden bin kişinin altında poliklinik hizmeti verilmiştir. En az poliklinik sayısı Marmara ilçesindedir (47 kişi). Bu durum, araya giren fırsatlar ve coğrafi uzaklık nedeniyle mekânsal etkileşimim azalmasının bir sonucudur. Nüfus miktarı, gelir seviyesinin düşüklüğü diğer nedenler olarak sıralanabilir.

Şekil 3. Edremit'te Hastanelere Giriş Yapan Hasta Sayısının İlçelere Göre Coğrafi Dağılışı (2014).

Edremit'te hastaneye giriş yapan hasta sayısında veya poliklinik sayısında Türkiye ölçeğinde de farklılaşma görülmektedir. Şehir bütün Türkiye'ye hizmet vermektedir (Şekil 4). Ancak ülkenin batısında ve nüfus miktarı bakımından önemli illerin poliklinik sayısı bakımından önemli olduğu görülmektedir. Nitekim poliklinik sayısı itibarıyla Balıkesir ili başta gelmektedir. Balıkesir dikkate alınmazsa Türkiye'nin önemli metropollerinin poliklinik sayısı itibarıyla ön plana çıktığı görülmektedir. Nitekim poliklinik sayısı en fazla olan il İstanbul'dur (21 330 kişi). Çanakkale (12.045 kişi), İzmir (3853 kişi), Ankara (2645 kişi), Bursa (1428 kişi), Eskişehir (1101 kişi) ve Manisa (1010 kişi) binin üzerinde poliklinik yapılan illerdir. Yukarıda açıklanan durum nüfusun büyüklüğü, geliri ve mekânsal yakınlık nedeniyle ortaya çıkmaktadır. En az poliklinik sayısı Ardahan ve Osmaniye illerine aittir. Genel olarak ülkenin doğusundan gelen hastaların miktarı azdır. Bu durum ekonomik az gelişmişlik, uzaklık, nüfusun azlığı ve araya giren fırsatlarla ilgilidir. Kuşkusuz bazı istisnalar da yok değildir. Nitekim Van ili bine yaklaşan (992 kişi) hasta girişine sahiptir. Bu durum Van ilinde yaşanan deprem sonrasında çok sayıda kişinin Edremit'e göç etmesiyle ilgili olsa gerektir. Nitekim tüm ülkeden hasta girişinin yapılmasında şehrin yerleşmeye uygun olan coğrafi koşullarının da payı vardır. Ülkede doğudan batıya olan göç, hastaneye giriş yapan hasta sayısına da yansımıştır. Nitekim Ağrı ve Muş illerinden de şehre yerleşen çok sayıda insan vardır.

Şekil 4. Edremit'te Hastanelere Giriş Yapan Hasta Sayısının Coğrafi Dağılışı (2014).

Edremit'ten daha çok İzmir'e (1.391 kişi) hasta sevkinin yapıldığı görülmektedir. İkinci sırada Balıkesir (1.031 kişi) gelmektedir (Tablo 9). Bu durum Edremit'in İzmir Sağlık Üst Bölgesi'nin etki alanında olduğunu göstermektedir.

Sevk zincirine göre hastaların Balıkesir Üniversite Hastanesine gönderilmesi gereklidir. Fakat kapasite ve donanım yetersizliğinden dolayı İzmir'e sevkler yapılmaktadır. Bu durumun düzeltilmesi için çalışmalar sürdürülmektedir.

Tablo 9: Edremit Şehriden Başka Yerleşmelere Yapılan Hasta Sevklerinin Dağılışı.

Sevk Edilen Şehir	Sevk Edilen Hasta S.	Sevk Edilen Şehir	Sevk Edilen Hasta S.
İzmir	1391	Bornova	4
Balıkesir	1281	Etimesgut-Yenimahalle	6
Edremit	109	Şişli	2
Manisa	93	Fatih	2
Çanakkale	31	Orhangazi	2
Bursa	29	Çankaya	1
Ankara	26	Bandırma	1
İstanbul	18	Kocaeli	1
Burhaniye	18	Kadıköy	1
Karşıyaka	6	Ayvalık	1
Üsküdar	5	Edirne	1
Bakırköy	5		

Kaynak: Kamu Hastaneler Birliği, 2014.

“Sağlıkta Dönüşüm Projesi” kapsamında evde sağlık hizmetleri ilçe devlet hastanelerinde ve hastanesi olmayan ilçelerin toplum sağlığı merkezlerinde “Mobil Evde Sağlık Hizmeti Birimleri” tarafından verilmektedir. 2011 yılında Edremit Devlet Hastanesi’nin “Evde Sağlık Hizmetleri Birimi” Türkiye çapında 4., Balıkesir çapında 1. seçilmiştir. Bu alanın şehirde yaşlı nüfusun çokluğu ile açıklanabilir. Nitekim kronik rahatsızlıkların çokluğu da yaşlı nüfusla ilgilidir.

Şehirdeki hastaneler daha çok merkeze ve kendisine komşu ilçelere hizmet vermektedir. Kalkım, Yenice, Hamdibey, Küçükkuyu, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye ve Havran’dan Edremit’e hasta gelmektedir. Balıkesir’in kışlık nüfus açısından ikinci büyük ilçesi olan Edremit turizm bölgesi olmasından dolayı yazın nüfusu 1 milyona yaklaşmaktadır. Bu dönemde Edremit’te sağlık sistemi çökme noktasına gelmektedir. Özellikle hasta nakil ve ulaşımında zorluklar yaşanmaktadır.

TR22 Bölgesi’nde daimi ikametgâha göre ölüm nedenleri incelendiğinde Balıkesir ve Çanakkale illerinde meydana gelen ölümlerin çoğunlukla solunum sistemi hastalıkları, kötü huylu tümörler ve dolaşım sistemi hastalıklarından kaynaklandığı görülmektedir (TÜİK, 2015). Edremit’te de mevcut olan bu rahatsızlıkların azaltılması için şehirde solunum sistemi hastalıklarında uzmanlaşmış bir hastanenin açılması oldukça önemlidir. Ayrıca bu durum bölgenin sağlık turizmi potansiyelini olumlu yönde etkileyecektir.

Edremit Körfezi Bölgesi’nde faaliyet gösteren bir adet ecza deposu vardır. Eczaneler ihtiyaçların çoğunu bu depodan sağlamaktadır. Bu depodan karşılayamadıkları ilaçlar İzmir, Bursa ve Balıkesir’den karşılanmaktadır. Diğer illerden ilaçların getirtilmesinin zaman alması, bazı ilaçların buralarda olmaması nedeniyle İstanbul gibi daha uzak illerden getirtilmesi sorunlara sebep olmaktadır.

Edremit şehrinde sağlık alanındaki sorunlara çözüm bulmak için bir dizi çalışmalar yürütülmektedir. Nitekim Kanser Tarama Biriminin kurulması, Göz ve Göğüs Hastalıkları Hastanesi’nin açılması için girişimlerde bulunulmuştur. İlçe, Körfez Bölgesi’nin merkezidir. O zaman burada bir bölge hastanesinin kurulması çok yerinde bir karar olacaktır. Edremit Devlet Hastanesi şehrin yükünü taşımakta çok zorlandığı için Akçay yolu üzerinde yeni yapılacak bir binayla bazı birimlerin oraya taşınması ile hastanenin yatak, personel ve malzeme açısından zenginleştirilerek sağlık hizmetleri altyapısının iyileştirilmesi gündemdedir.

Edremit ilçesinde artan enfeksiyon hastalıkları ve deniz suyunun temizliği arasında bir nedensellik ilişkisi olduğu görülmektedir. Nitekim yaz aylarında bu tür vakalar artmaktadır. Daha çok yaz aylarında gastroenferit (ishal, kusma, bulantı) rahatsızlıkları görülmektedir.

Edremit’te yaz nüfusu ile kış nüfusu arasında muazzam bir fark vardır. Sadece sağlık alanında değil, her alanda bu farkın göz önüne alınarak hesaplamaların yapılması sorunların aza indirilmesi bakımından önemlidir.

Sonuç ve Öneriler

Şehirler merkezi yerleşmelerdir. Bu durum başka şekilde açıklanırsa şehirlerde çok sayıda merkezi fonksiyonun bulunduğu söylenebilir. Şehir coğrafyası çalışmalarından biri de fonksiyonel yaklaşımdır. Şehrin varlık nedeni olarak tanımlanabilecek fonksiyonlar çoğu zaman birbirlerini etkilerler. Edremit şehrinde de böyle bir durum yaşanmıştır. Sağlık fonksiyonu turizm faaliyetlerinden büyük ölçüde etkilenmiştir. Sonuç olarak bu etkinin mekâna yansımaları ve sonuçları aşağıda görülmektedir.

Edremit şehrinin gelişimi zaman içerisinde etki bölgesinin de artmasını sağlamıştır. Etki sahası gelişen şehir bölgenin önemli bir yerleşmesi haline gelmiştir. Edremit şehrinde bulunan Edremit Devlet Hastanesi geniş bir kitleye hizmet vermektedir. Uzman başına düşen poliklinik sayısının çokluğu bunu göstermektedir. Edremit şehrinde hastanelere giriş yapan hastaların nüfusa kayıtlı oldukları yerleşmeler ve sevk durumları şehrin sağlık hizmetleri etki sahası hakkında bilgi vermektedir. Edremit'teki hastanelere başvuran hastaların çoğunlukla Edremit nüfusuna kayıtlı olduğu görülmektedir. Bunu Balıkesir izlemektedir. Bu durum mesafenin bozucu etkisiyle açıklanabileceği gibi, Balıkesirlilerin yaz aylarında Edremit'teki ikinci konutlarını kullanmalarıyla da ilgisi vardır. İstanbul ve Ankara kökenli nüfusun fazla olması da Edremit'in bir turizm merkezi olmasından kaynaklanmaktadır.

Ülkenin doğusundan Malazgirt, Muş, Kars, Patnos, nüfusuna kayıtlı kişilerin burada hastaneye giriş yapmaları Edremit'in göç alan bir şehir olduğunu göstermektedir. Edremit'ten daha çok İzmir'e hasta sevkini yapıldığı görülmektedir. Bu durum Edremit'in İzmir Sağlık Üst Bölgesi'nin etki alanında olduğunu göstermektedir.

Edremit turizm bölgesi olduğu için yazın nüfusu 2-3 misli artmaktadır. Bu dönemde Edremit'te sağlık sistemi çökme noktasına gelmektedir. Özellikle hasta nakil ve ulaşımda zorluklar yaşanmaktadır. Edremit bir tatil yörenesi olduğu için emekli ve yaşlı nüfusun bölgede yerleşmiş olmasından dolayı kronik rahatsızlıklarına sıkça rastlanmaktadır. Edremit Körfezi'nde solunum sistemi hastalıklarında uzmanlaşmış bir hastanenin açılması bir yandan sağlık sorununa çözüm üretirken, bir yandan da bölgenin sağlık turizmi potansiyelini olumlu yönde etkileyecektir.

İlçe, Körfez Bölgesi'nin merkezidir. O zaman burada bir bölge hastanesinin kurulması çok yerinde bir karar olacaktır. Edremit Devlet Hastanesi şehrin yükünü taşımakta çok zorlandığı için Akçay yolu üzerinde yeni yapılacak bir binayla bazı birimlerin oraya taşınması ile hastanenin yatak, personel ve malzeme açısından zenginleştirilerek sağlık hizmetleri altyapısının iyileştirilmesi gündemdedir. Edremit'te özellikle yaz aylarında gastroenterit (ishal, kusma, bulantı) rahatsızlıkları görülmektedir. Bunda deniz suyunun temiz olmamasının etkisi olduğu düşünülmektedir. Bu durumda 15 günde bir alınması gereken su numuneleri haftada bir veya günlük alınmalıdır. Aynı zamanda sular daha sık klorlanmalıdır.

Şehirdeki sağlık hizmetlerinin kapasite açısında yeterli olması buranın bir sağlık merkezi haline gelmesini sağlamıştır. Edremit şehri Ayvalık, Gömeç, Havran, Altınoluk, Akçay'ı içine alan bir sağlık fonksiyonuna sahiptir. Şehirdeki hastaneler daha çok

merkeze ve kendisine komşu ilçelere hizmet vermektedir. Kalkım, Yenice, Hamdibey, Küçükkuyu, Ayvalık, Gömeç, Burhaniye ve Havran'dan Edremit'e hasta gelmektedir.

Hastanelerin karayolu güzergâhları üzerinde olması hasta nakli, erişebilirlik vb. nedenlerden dolayı önemlidir. Ali Fahri Akıllıoğlu Ağız ve Diş Sağlığı Hastanesi Dereboyu Caddesi üzerindedir. Edremit Devlet Hastanesi ve Özel Körfez Hastanesi de karayolu üzerindedirler. Şehrindeki Aile Sağlığı Merkezleri farklı mahallelerde bulunmaktadırlar. Edremit'te 12 tane özel muayene mevcuttur. Bunlar daha çok şehir merkezinde MİA sınırları içinde ve Azerbaycan Bulvarı üzerinde toplanmışlardır. Eczanelerin dağılımında MİA'ya ve hastanelere yakınlık temel faktör olmuştur.

Edremit diş hekimi sayısı bakımından önemli bir yerleşmedir. Nitekim Balıkesir ilinde diş hekimi sayısı açısından merkezden sonra Edremit ikinci sırada gelmektedir.

Edremit'te yaz nüfusu ile kış nüfusu arasında muazzam bir fark vardır. Sadece sağlık alanında değil, her alanda bu farkın göz önüne alınarak hesaplamaların yapılması sorunların azaltılması bakımından önemlidir.

Kaynakça

- ALAEDDİNOĞLU, Faruk (2003). *Batman Şehri Fonksiyonel Özellikleri ve Başlıca Sorunları*. Doğu Coğrafya Dergisi, s. 24, s. 19-41, Erzurum.
- ALAEDDİNOĞLU, Faruk (2007). Toroğlu, Emin ve Elibüyük Mesut, "Gevaş Kasabası ve Fonksiyonları", *Marmara Coğrafya Dergisi*, S. 15, s. 85-114, İstanbul.
- ALİAĞAOĞLU, Alpaslan-UĞUR, Abdullah (2012). *Şehir coğrafyası*, Nobel Akademik Yayıncılık, Ankara.
- ALİAĞAOĞLU, Alpaslan-UĞUR, Abdullah (2013). *Şehir Coğrafyası*, Nobel Akademik yayıncılık, Ankara.
- ALİAĞAOĞLU, Alpaslan (2004). *Afyonkarahisar Şehir Coğrafyası*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi, Ankara.
- ALİAĞAOĞLU, Alpaslan (2007). *Balıkesir Şehrinde Suçlar: Coğrafi Bir Yaklaşım (2005)*. Detay Yayıncılık, Ankara.
- ALİAĞAOĞLU, Alpaslan (2015). *Balıkesir'de Şehirleşme ve Şehirsiz Nüfusun Dağılım Düzeni*, Coğrafyaya Adanmış Bir Ömür: Prof. Dr. Hayati Doğanay (Editörler: S. Zaman ve O. Coşkun), Pegem Yayıncılık, s. 339-355, Ankara.
- ATAMER, Cemal (1990). *Edremit Sağlık Kuruluşlarının Dünü ve Bugünü*, Balıkesir Kent Arşivi, Balıkesir.
- AYIŞIĞI, Metin (2011). *Milli Mücadele'de Edremit Üzerinde Bazı Belgeler*. Uluslararası Kazdağ ve Edremit Sempozyumu (Editör: R. Efe, M. Öztürk, İ. Atalay), s. 3008-308, Beta Basım, İzmir.
- Balıkesir İl Çevre Durum Raporu, Balıkesir, 2000.
- Balıkesir İl Çevre Durum Raporu, Balıkesir, 2003.
- Balıkesir İli Çevre Durum Raporu, İletişim Hizmetleri ve Matbaacılık Ltd Şirketi, İzmir, 2000.
- Balıkesir Kamu Hastaneler Birliği.

- Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Planı Raporu, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, Ankara, 2015.
- Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı (1/100.000) Araştırma Raporu, T.C. Çevre ve Şehircilik Bakanlığı Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü (Cilt: 4), Ankara, 2012.
- Balıkesir-Çanakkale Planlama Bölgesi Çevre Düzeni Planı (1/100.000) Araştırma Raporu, 2014. www.csb.gov.tr/gm/mpgm/index.php. 03 Haziran 2015.
- BEAUJEU-GARNIER Jacqueline-CHABOT George (1967)., *Urban Geography*, John Wiley&Sons Inc, Newyork.
- BEKDEMİR, Ünsal (2000). *Giresun Kent Coğrafyası*, Atatürk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Basılmamış Doktora Tezi, Erzurum.
- BEKDEMİR, Ünsal-KADIOĞLU, Y. (2004). Akçaabat'ta Şehirleşme ve Şehrsel Fonksiyonlar, *Doğu Coğrafya Dergisi*, S. 11, s. 219-244, Konya.
- BOYRAZ, Zeki (2004). *Kuruluşu, Gelişmesi ve Fonksiyonları Açısından Kırıkhan Şehri*, Doğu Coğrafya Dergisi, c. IX, S. 10, Erzurum, s. 327-352.
- DICKINSON, Robert Eric (1964). *City and Region*, Routledge&Kegan Paul Ltd, London.
- DOĞANAY, Hayati (1983). *Erzurum'un Şehrsel Fonksiyonları ve Başlıca Planlama Sorunları*, Atatürk Üniversitesi, Fen-Edebiyat Fakültesi, Basılmamış Doçentlik Tezi, Erzurum.
- DOĞANAY, Serkan (2001). *Gümüshane Şehir Coğrafyası*, Atatürk Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Erzurum.
- DURU, Bülent-ALKAN, Ayten (2002). *20.Yüzyıl Kenti*, İmge Kitapevi, İstanbul.
- Edremit Devlet Hastanesi.
- Edremit İlçe Sağlık Müdürlüğü.
- Edremit Özel Körfez Hastanesi.
- ERGEN, Yaşar B. (1981). *Şehircilik*, Yüksek Okul Teknik Okul Matbaası, Ankara.
- GÖNEY, Süha (1995). *Şehir Coğrafyası*, Acar Matbaacılık Tesisleri, İstanbul.
- GÖNEY, Süha (1984). *Şehir Coğrafyası*, Acar Matbaacılık Tesisleri, İstanbul.
- GÜLHAN, Yılmaz (2006). *Şehir Coğrafyası Açısından Şebinkarahisar*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- GÜLYAZI, Yusuf (2004). *Kırıkkale Şehir Coğrafyası (Urban Geography of Kırıkkale)*, Ondokuz Mayıs Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Samsun.
- <http://www.tuik.gov.tr/PreHaberBultenleri.do?id=15847>, 16 Eylül 2015.
- KELEŞ, Ruşen (1976). *Kentbilim İlkeleri*, Sosyal Bilimler Derneği Yayınları, Ankara.
- KİTAPÇIOĞLU, Ferzan (1993). *Edremit Şehri*, Türk Coğrafya Dergisi, S. 28, s. 189-214.
- KOCADAĞLI, Aylin (2011). "Şehir Coğrafyası Açısından Bir İnceleme", *Sosyoloji Dergisi*, S. 22, s. 89-131, Ayvalık.

- ORTAYLI, İlber (1979). *Türkiye İdare Tarihi*, T.O.D.A.İ.E. Yayınları, s. 194-195, Ankara.
- ÖZDEMİR, Zekeriya (2001). *Adramytition'dan Efeler Toprağı Edremit'e*, Milsan A.Ş., Balıkesir.
- ÖZDEMİR, Zekeriya (2002). *Adramytition'dan Efeler Toprağı Edremit'e*, Edremit Belediyesi Yayını, Ankara.
- ÖZGÜR, E. Murat (1996). *İl ve İlçe Merkezlerimizin, Faal Nüfusun Ekonomik Faaliyet Kollarına Dağılımı Bakımından Sınıflandırılması*, Türkiye Coğrafyası Dergisi, s. 5, s. 53-71.
- Sağlık İstatistikleri Yıllığı (2014). Sağlık Araştırmaları Genel Müdürlüğü, Sentez Matbaacılık ve Yayıncılık, Ankara.
- ŞAHİNALP, Mehmet Sait-ELMASTAŞ, Necmettin-GÜNAL, Veysi-BENEK (2009). Sedat, *Şehirlerin Sınıflandırılması ve Tatvan Şehri'nin Bu Sınıflandırmalardaki Yeri*, Doğu Coğrafya Dergisi, s. 47-64, Erzurum.
- ŞAHİNALP, Mehmet Sait (2005). *Şanlıurfa Şehri'nin Kültürel Fonksiyonu*, Marmara Coğrafya Dergisi, s. 65-80, İstanbul.
- TEMURÇİN, Kadir-ALDIRMAZ, Yolcu (2013). *Fonksiyonel Açından Kars Şehrinde Hayvancılık*, Süleyman Demirel Üniv., Sosyal Bilimler Dergisi, S. 30, s. 297-312, Isparta.
- TOLUN, Denker Bedriye (1970). "Silivri'de Gelişen Şehirselleşme Fonksiyonları Hakkında", *İ.Ü. Coğrafya Enstitüsü Dergisi*, 17, s. 93-102, İstanbul.
- TOLUN, Denker Bedriye (1976). *Şehir İçi Arazi Kullanılışı*, İstanbul Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi Yayın No.2054, İstanbul.
- TOLUN, Denker Bedriye (1977). *Yerleşme Coğrafyası*, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- TUNCER, Bayram-TAPUR, Tahsin (2012). "Çumra'da Şehirleşme ve Şehirselleşme Fonksiyonları", *Marmara Coğrafya Dergisi*, S. 25, s. 274-301, İstanbul.
- TÜİK, Ölüm Nedeni İstatistikleri.
- TÜMERTEKİN, Erol (1973). *Türkiye'de Şehirleşme ve Şehirselleşme Fonksiyonları*, Edebiyat Fakültesi Matbaası, İstanbul.
- Türkçe Bilim Terimleri Sözlüğü (2011). Sosyal Bilimleri, TÜBA, Ankara.
- Türkçe Sözlük (2011). Türk Dil Kurumu, Ankara.
- UĞUR, Abdullah (2003). *Aydın Şehir Coğrafyası*, Ankara Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yayınlanmamış Doktora Tezi. Ankara.
- UZUNEMİNOĞLU, Hamza (1992). *Samsun Bir Uygulamalı Şehir Coğrafyası*, İstanbul Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Doktora Tezi, İstanbul.
- YAZICI, Hakkı (1995). *Şehir Coğrafyası Açısından Bir İnceleme: Bayburt*, Türk Coğrafya Dergisi, S. 30, s. 189-218, İstanbul.
- YETKİN, Gıyas (1939). *Yurdun Güzel Bir Köşesi: Edremit* (1.Kitap), Türk Pazarı Basımevi, Balıkesir.
- YILDIZ, Mehmet Zeydin (2001). "Şehirselleşme Fonksiyonları ve Şehir İçi Arazi Kullanım Bakımından Patnos", *Doğu Coğrafya Dergisi*, c. VII, s. 5, Erzurum.

-
- YILDIZ, Sıddık-COŞKUN, Eda (2013). *Salnamelerde Edremit Kazası, 2.Uluslararası Kazdağları ve Edremit Sempozyomu* (R. Efe-İ. Atalay-M. Öztürk), s. 273-281, Beta Basım, İzmir.
- YİGİTBAŞIOĞLU, Hakan (1998). *Kentlerin Çevre Sorunları ve Habitat Konferansları*. Ankara Üniversitesi Dil ve Tarih-Coğrafya Fakültesi Dergisi, S. 1-2, c. XXXVIII, s. 13-29, Ankara.